

WPISUJE UCZEŃ

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIKA

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIKA

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
na naklejkę
z kodem

dysleksja

LUTY 2006

Czas pracy:
120 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 50

EGZAMIN W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 13 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą - np. gdy wybrałeś odpowiedź "A":

■	B	C	D
---	---	---	---

6. Staraj się nie popełnić błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

○	B	C	■
---	---	---	---

7. Rozwiązania zadań od 21. do 31. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsca opatrzone napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

W kręgu muzyki

Tekst I

The Beatles – „święci dwudziestego wieku”

Twórczość beatlesów wywodzi się w prostej linii z rock and rolla, którego gwiazda na początku lat sześćdziesiątych przygasła. W momencie startu zespół miał wiele szczęścia. Publiczność była już chyba nieco znudzona monotonnie hałaśliwymi produkcjami Elvisa Presleya. I wtedy pojawili się beatlesi, zapełniając pustkę.

Beatlesi uświadomili młodym ich odrębność. Początkowo manifestowała się ona tylko zewnętrznie (fryzury, moda, preferencje muzyczne), ale z czasem odrębność ta przybrała głębszy charakter. Młodzież, wiedzona przez beatlesów i innych bardów z gitarami, zaczynała powoli przychylić się ku coraz radykalniejszym poglądom. Nie będzie chyba wielką przesadą stwierdzenie, że pop, którego rozwój zapoczątkowali chłopcy z Liverpoolu, przyczynił się znacznie do wywołania fali protestów przeciwko wojnie wietnamskiej i zamieszek studenckich, jakie wstrząsnęły światem zachodnim. Beatlesi śpiewali o sprawach, którymi żyła młodzież, potrafili posługiwać się językiem swoich rówieśników, wnikać w ich psychikę, przedstawić ich sposób myślenia. Stało się to zapewne jedną z głównych przyczyn powodzenia zespołu.

Jednak ani najlepsza muzyka, ani wspaniałe teksty nie przyniosłyby zespołowi tak wielkiej sławy bez odpowiedniej reklamy. Reklama zignorowała całkowicie dorosłych, miała wyraźnego adresata, traktowanego jako odrębne pokolenie. Silnie podkreślała różnice między nim a generacją dorosłych. To chwyciło. W tych latach dochodziło do prawdziwej powodzi „beatlesowskich artykułów rynkowych”; ich fotografiami ozdabiano chustki i koszule, instrumenty muzyczne i salony fryzjerskie, okładki czasopism, ba, wydawano nawet specjalne czasopisma poświęcone tylko zespołowi. Tak umiejętnie podsycana sława beatlesów zataczała coraz szersze kręgi, aż objęła bez mała cały świat. Zjawisku temu nadano nazwę „bitelmania”.

W ciągu tych lat beatlesi nazywani byli przez jednych aniołami, lordami, muzycznymi geniuszami, a przez innych – bałwanami, liverpuđłami, krzykaczami. Z czasem zespół stał się ponadnarodowym, prawie we wszystkich krajach jednakowo popularnym, symbolem emancypacji młodego pokolenia. Mimo to w styczniu 1969 roku Eric Clapton powiedział, iż nie zazdrości Harrisonowi, Lennonowi, McCartneyowi i Ringo, a Lennon tak wspominał tamte czasy: *Kiedy staliśmy się własnością młodzieży świata, odczuwaliśmy ogromny strach. Spadła na nas wielka odpowiedzialność. Każdy nasz krok, każde słowo wywoływało komentarze. Musieliśmy być potwornie ostrożni.*

W okresie siedmiu lat swojej kariery znajdowali się u szczytu sławy. Stali się wzorem dla innych grup muzycznych. Wciąż obwoływano „nowych beatlesów”, ale autentyczni byli niedoścignieni.

Kiedy skończyły się lata sześćdziesiąte i skończyła się era beatlesów w muzyce pop, zespół przestał istnieć. Ale jego oddziaływanie dostrzegalne jest w kulturze masowej, i nie tylko masowej, do dzisiaj.

Na podstawie: Leszek Bugajski, *The Beatles – „święci dwudziestego wieku”*, [w:] Tegoż, *Zapiski z epoki Beatlesów*, Warszawa 1982.

Zadanie 1. (0-1)

Tytuł sugeruje, że tematem artykułu są rozważania o

- A. sympatykach zespołu *The Beatles*.
- B. popularności i legendzie beatlesów.
- C. dyskografii zespołu z lat sześćdziesiątych.
- D. następach sławnej czwórki z Liverpoolu.

Zadanie 2. (0-1)

W latach sześćdziesiątych XX wieku twórcy muzyki pop przyczynili się do wywołania protestów przeciwko wojnie w

- A. Wietnamie.
- B. Jugosławii.
- C. Czeczenii.
- D. Afganistanie.

Zadanie 3. (0-1)

Przyczyn bitelmanni należy szukać przede wszystkim w

- A. zachowaniu uczestników koncertów.
- B. zabiegach reklamowych menedżerów zespołu.
- C. działaniach policji w czasie występów zespołu.
- D. gromadzeniu produktów z wizerunkami beatlesów.

Zadanie 4. (0-1)

Osoby promujące zespół *The Beatles* działały z myślą o określonym pokoleniu, czyli

- A. kręgu ludzi wykonujących ten sam rodzaj pracy.
- B. grupie strzegącej swej odrębności, pozycji społecznej i przywilejów.
- C. grupie ludzi urodzonych i żyjących mniej więcej w tym samym czasie.
- D. zbiorowości jednolitej pod względem obyczajów, tradycji i wykształcenia.

Zadanie 5. (0-1)

***Liverpudel* – wyraz powstały z połączenia nazwy miasta, z którego wywodzili się członkowie zespołu, i nazwy rasy psa – jest ironicznym określeniem beatlesów nawiązującym do ich charakterystycznych**

- A. gitar.
- B. spodni.
- C. koszul.
- D. fryzur.

Zadanie 6. (0-1)

Beatlesów nazwano świętymi XX wieku, ponieważ

- A. wyróżniali się bezinteresownością.
- B. byli osobami o nieskazitelnym charakterach.
- C. zostali zaliczeni w poczet świętych.
- D. stali się przedmiotem uwielbienia wielu osób.

Zadanie 7. (0-1)

Z wypowiedzi Johna Lennona wynika, że wielka popularność zespołu była dla jego członków źródłem

- A. radości.
- B. rozpaczy.
- C. satysfakcji.
- D. niepokoju.

Zadanie 8. (0-1)

Autor tekstu przytacza wypowiedzi muzyków, aby

- A. podjąć polemikę z sądami zawartymi w ich słowach.
- B. ośmieszyć obawy i wątpliwości członków zespołu.
- C. zasygnalizować istnienie innego aspektu popularności.
- D. zmanifestować sprzeciw wobec opinii przez nich wyrażonych.

Tekst II

Do współobywateli! Wierny ojczyźnie mojej do ostatniego momentu, walczyłem za jej wolność pod nieśmiertelnym Kościuszką, upadła ona przed przemocą i nic nie zostaje nam jak pocieszające wspomnienie, żeśmy krew przelewali za ziemię przodków naszych, żeśmy widzieli nasze chorągwie zwycięskie pod Dubienką, Raclawicami, Warszawą i Wilnem. Polacy, nadzieja powstaje, Francja zwycięża, ona się bije za sprawę narodów, starajmy się osłabić jej nieprzyjaciół. Francja daje nam schronienia, czekając lepszych losów dla kraju naszego, idziemy pod jej chorągwie, te są oznaką honoru i zwycięstwa. Legiony polskie formują się we Włoszech, na tej ziemi niegdyś świątyni wolności. Już oficerowie i żołnierze, towarzysze trudów naszych i męstwa, są ze mną, już się bataliony formują, przybywajcie koledzy, rzucajcie broń, którą was nosić przymuszono, bijmy się za sprawę wspólną wszystkich narodów, za wolność, pod walecznym Bonapartem, zwycięzcą Włoch! Triumfy Rzeczypospolitej Francuskiej są naszą jedyną nadzieją, z jej pomocą i jej aliantów może zobaczymy jeszcze domy nasze, któreśmy z rozrzewnieniem porzucili.

Jan Henryk Dąbrowski, *Odezwa z 1797 roku*, [w:] St. Grodziski, E. Kozłowski, *Dzieje narodu i państwa polskiego. Polska zniewolona 1795-1806*, Warszawa 1987.

Zadanie 9. (0-1)

Odezwa pochodzi z czasów, w których napisano

- A. *Rotę.*
- B. *Bogurodzicę.*
- C. *Pieśń Legionów.*
- D. *Boże, coś Polskę.*

Zadanie 10. (0-1)

Jan Henryk Dąbrowski wzywa do

- A. zamieszkania na terenie Francji.
- B. walki o wolność u boku Napoleona.
- C. wspomnienia chwalebnej przeszłości.
- D. czekania na lepsze czasy dla ojczyzny.

Zadanie 11. (0-1)

Autor posłużył się czasownikami w drugiej osobie liczby mnogiej, aby

- A. nakłonić odbiorców odezwy do podjęcia decyzji.
- B. zaznaczyć, że wypowiada się w imieniu zbiorowości.
- C. zaakcentować obojętność wobec tych, do których przemawia.
- D. podkreślić, że nie łączą go z odbiorcami odezwy wspólne przeżycia z przeszłości.

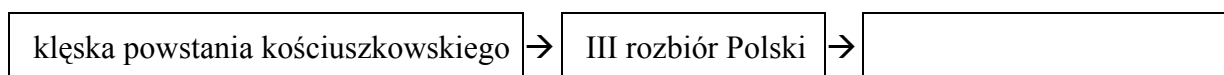
Zadanie 12. (0-1)

Zwrot: *upadła ona pod przemocą* nawiązuje do rozbiorów Polski, w których brały udział

- A. Rosja, Prusy i Francja.
- B. Prusy, Austria i Włochy.
- C. Austria, Włochy i Rosja.
- D. Rosja, Austria i Prusy.

Zadanie 13. (0-1)

Brakującym elementem związku przyczynowo-skutkowego

jest

- A. pobyt Bonapartego we Włoszech.
- B. walka Polaków o odzyskanie wolności.
- C. zwycięstwo Rzeczypospolitej Francuskiej.
- D. pomoc państw popierających politykę Francji.

Tekst III

Owe obertasy, krótkie, rwane, zawrotne, wściekłe, oszalałe, zawadiackie a rzewliwe¹, siarczyste a zadumane i żalną nutą przeplecione, warem krwi ognistej tętniące a dobroci pełne i kochania, jako chmura gradowa z nagłą spadające, a pełne głosów serdecznych, pełne modrych patrzyń, wiośnianych tchnień, woniejących poszumów, okwietnych sadów; jako te pola o wiośnie rozśpiewane, że i łza przez śmiechy płynie, i serce śpiewa radością, i dusza tęskliwie rwie się za te rozłogi szerokie, za te lasy dalekie, we świat wszystkim idzie marząca i „oj da dana!” przyśpiewuje.

Takie to tany nieopowiedziane szły za tanami.

Bo tak ano chłopski naród się weseli w przygodny czas.

Takoż się zabawiali na weselu Jagusinym z Boryną!

Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi*, Warszawa 1970.

¹ rzewliwe – tkliwe, smętne, żalose, smutne, melancholijne, tęskliwe.

Zadanie 14. (0-1)

Kontrastowe cechy opisanego tańca prezentują określenia podane w szeregu:

- A. *zawadiackie a rzewliwe.*
- B. *zadumane i żalną nutą przeplecione.*
- C. *krótkie, rwane, zawrotne, wściekłe, oszalałe.*
- D. *pełne modrych patrzyń, wiośnianych tchnień.*

Zadanie 15. (0-1)

Autor odtworzył rytm charakterystyczny dla oberka między innymi poprzez

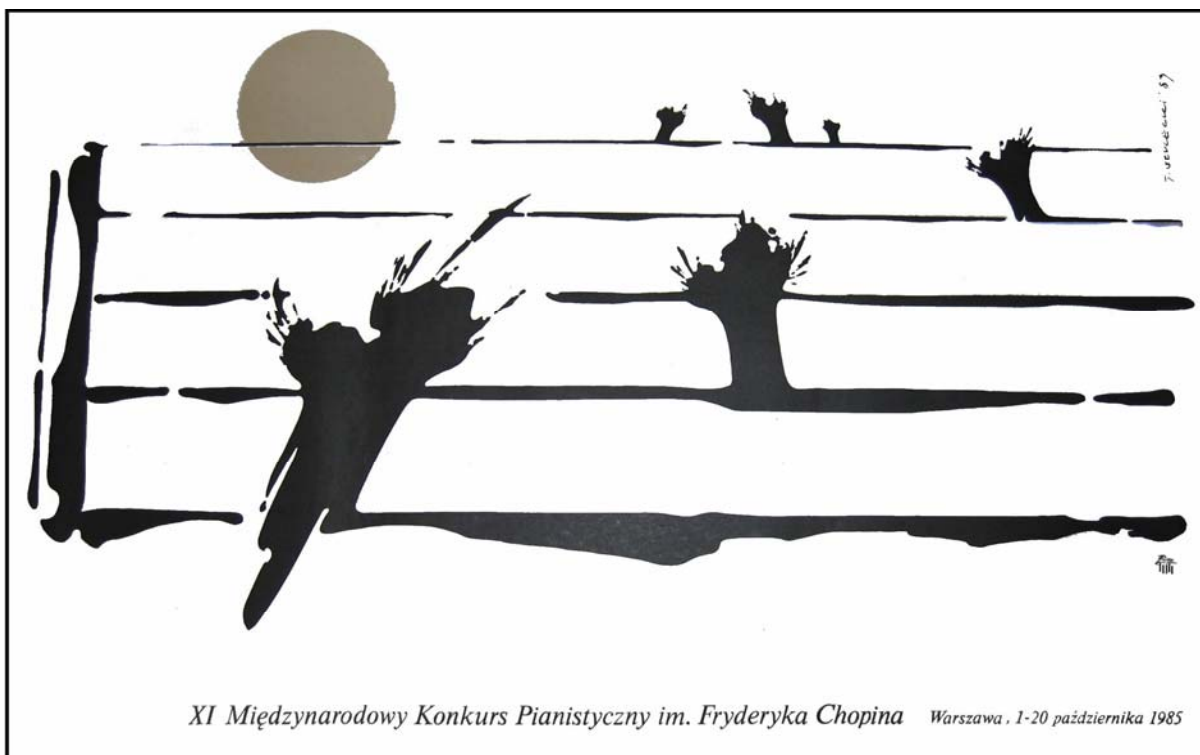
- A. wykorzystanie archaizmów i neologizmów.
- B. zastosowanie dialektyzmów i neologizmów.
- C. konstrukcję wypowiedzenia oraz dobór i nagromadzenie epitetów.
- D. wprowadzenie do tekstu stałych związków frazeologicznych.

Zadanie 16. (0-1)

Wyrazy podane w przypisie jako objaśnienie znaczenia słowa *rzewliwe*

- A. są bliskie znaczeniowo objaśnianemu słowu.
- B. mają jednakowe brzmienie, ale różne znaczenie.
- C. są wyrazami o przeciwstawnym znaczeniu.
- D. mają silniejsze nacechowanie emocjonalne niż objaśniane słowo.

Plakat

Tomasz Szulecki, *XI Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina*, 1985.

Zadanie 17. (0-1)

Zastosowane na plakacie środki wyrazu artystycznego

- A. podkreślają wysoki poziom konkursu pianistycznego.
- B. eksponują związki twórczości Fryderyka Chopina z ojczyzną.
- C. eksponują rozległość zainteresowań muzycznych kompozytora.
- D. podkreślają wyjątkowy charakter XI Konkursu Chopinowskiego.

Zadanie 18. (0-1)

Dla wymowy plakatu najbardziej istotne znaczenie ma

- A. wyolbrzymienie.
- B. ornament.
- C. perspektywa.
- D. przenośnia.

Zadanie 19. (0-1)

Polskość muzyki Fryderyka Chopina jest symbolizowana przez

- A. wierzby.
- B. słońce.
- C. jasne tło.
- D. poziomą linię.

Zadanie 20. (0-1)

Które zdanie zawiera tylko fakty?

- A. Konkursy chopinowskie gromadzą jedynie najzdolniejszych pianistów świata.
- B. Konkursy chopinowskie najlepiej rozsławiają Polskę na całym świecie.
- C. XI Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina odbył się w 1985 roku.
- D. Zmagania konkursowe przyciągają od prawie stu lat wszystkich sympatyków muzyki poważnej.

Tekst IV

Dziwny jest ten świat, gdzie jeszcze wciąż mieści się tyle zła.
I dziwne jest to, że od tylu lat człowiekiem gardzi człowiek.
Dziwny ten świat, świat ludzkich spraw, czasem aż wstyd przyznać się.
A jednak często jest, że ktoś słowem złym zabija tak jak nożem.

Lecz ludzi dobrej woli jest więcej i mocno wierzę w to,
Że ten świat nie zginie nigdy dzięki nim. Nie! Nie! Nie!
Przyszedł już czas, najwyższy czas, nienawiść zniszczyć w sobie!

Czesław Niemen, *Dziwny jest ten świat*, „Zagraj to sam”, grudzień 1999.

Zadanie 21. (0-1)

Dokończ zdanie, posługując się cytatami z tekstu.

Dziwny jest ten świat, świat ludzkich spraw, ponieważ

po pierwsze:

.....;

po drugie:

.....

Zadanie 22. (0-1)

Wypisz z wiersza wyraz, w którym bezpośrednio ujawnia się podmiot liryczny.

.....

Zadanie 23. (0-1)

Co podmiot liryczny zaakcentował przez powtórzenie w drugiej zwrotce wyrazu *Nie!*?

.....
.....

Zadanie 24. (0-1)

Wypisz z tekstu zdanie, w którym podmiot liryczny sugeruje, co w najbliższym czasie powinien zrobić człowiek żyjący w „dziwnym świecie”.

.....

Zadanie 25. (0-1)

Dokończ zdanie.

Z piosenki Czesława Niemena wynika, że w stosunkach międzyludzkich powinny liczyć się

....., i

Zadanie 26. (0-1)

Uzupełnij tabelę, podając źródła inspiracji dla autorów wymienionych dzieł muzycznych.

Autor, tytuł utworu muzycznego	Zbigniew Preisner <i>11 Września 2001 R</i>	Karol Szymanowski <i>Demeter</i>	Krzysztof Penderecki <i>Tren ofiarom Hiroszimy</i>
Źródło inspiracji	<i>atak terrorystyczny na World Trade Center w Nowym Jorku</i> [wydarzenie historyczne] [zbiór opowieści o bogach i bohaterach] [wydarzenie historyczne]

Zadanie 27. (0-1)

Podaj dwie funkcje, które pełni muzyka w dziele filmowym.

1.

2.

